

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Valerii Andreae Desselii Erotemata Ivris Canonici

Andreas, Valerius

Francofurti & Lipsiae, 1720

XX. De testibus & attestationibus

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63277](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63277)

Fit ea per libros antiquos, testes, mam, & per alia adminicula. Fac veluti publicum testimonium, au quidem & confirmat rei, de qua quatur, fidem; non tamen cedit in vultur, justæ probationis.

De Testibus & attestationibus
TIT. XX.

Inter modos probandi, de quibus legitur tractant Tit. sequentes, frequentissimus est, qui fit per Testes.

1. *Testes in quibus causis adhiberi possunt?*

IN omnibus omnino causis, tam criminalibus, quam civilibus, & tam secularibus Ecclesiasticis ac spiritualibus, quam profanis.

2. *Quales testes probant?*

Oportet eos esse idoneos, & fide dignos, seu, ut dicitur, omni exceptione maiores. *e. l. b. t.* Quales habentur omnes, qui nominatim per Canones aut leges prohibentur testimonium dicere.

3. *Qui ergo prohibentur esse testes?*

Prohibentur I. Impuberes, famulante capti, ob defectum vel infirmitate

tatem iudicii. II. Domestici, consanguinei, vel affines ejus, a quo & pro quo producuntur, propter affectionem & fa. *c. Testimo- nium 54.* vorem erga suos. III. Perjuri, infames, sive infamia sit juris, sive etiam fa. *& l. ult. cod.* ti, saltem secundum Canones, ac famoso aliquo iudicio condemnati, veluti furti, de dolo &c. imo & accusati tantum, iudicio adhuc pendente.

4. An Clerici & Praelati in causa Ecclesie sue?

Quamvis alias testis idoneus nemo sit *l. 10. D.* in propria causa, quæ directe vel indirecte *De testib.* ad se pertineat, non tamen prohibentur *& l. Omni- bus 10. C.* Clerici in causis suæ Ecclesie, modo non *cod.* sint illius procuratores; quia res Ecclesie non sunt revera res singulorum.

5. An Monachi vel alii Religiosi?

Verius est, nec illos arceri a testimo- *c. 30. & c.* nio dicendo: quia contra eorum profes- *51. h. t.* sionem non est, prodere veritatem quamvis alias prohibeantur, se negotiis immiscere secularibus.

6. An laicus contra Clericum?

Nulla modo; in causa utique crimi- *c. 14. h. t.* nali, & quoad plenam probationem. *Abbs in d. c. 14.*
K Secus *n. 5.*

Secus quoad iudicium faciendum, sciens ad torturam.

7. *An mulieres?*

In causa civili, veluti in contractibus non prohibentur; in causa vero criminali prohiberi, communior habet sententia. Nisi agatur de crimine per modum inquisitionis vel exceptionis.

8. *Testes quomodo & qualiter producendi ac recipiendi?*

contra In primis petere a iudice debet, *Vallen. hic* Actor sive Reus, admitti ad probationem §. 2. n. 23. & dari sibi terminum probandi, i. e. certum diem, intra quem testes suos producat. præterea citari adversarium, ut videatur. *c. 2. h. t.* Testes produci & jurare; una cum citatione articulorum, super quibus testes ducere intendit & nominibus testium si quid forte in personas eorum obijciendum habeat. Exhibitis insuper etiam ab adversario, si velit, iudici suis que interrogatoriis super articulis prius exhibitis, ut, si forte testes adducente sint subornati, id iudex ex interrogatoriis adversæ partis facilius apprehendat. Exceptoque deinde a singulis testibus juramento, de eo, quod testimonium ex animi sententia dicitur.

singuli sigillatim ac separatim, remotis litigantibus, examinandi de singulis caussæ *c. Cum* circumstantiis, de personis, loco, tempore, *causam* visu, auditu, scientia, credulitate, fama *37. h. t.* & certitudine rei: & potissimum de ratio- *Vallen.* ne sui dicti seu depositionis. *hic §. 2.*

num. 11.

9. *Permittine debet super iisdem articulis secunda aut ulterior testium production?*

Permissa quidem secunda & tertia, non etiam ulterior. Nisi qui quartam productionem postulat, affirmet juramento, se eam dolo malo non petere, neque testificata aliquo modo didicisse, id est, *c. 15. &c.* testimonia intellexisse, sed quia quos producere de novo desiderat, prius habere nequiverit. *pen. eod.*

10. *Publicatione attestationum facta, an alii testes super iisdem vel contrariis articulis produci poterunt?*

Non poterunt, ne quidem in causa ap- *c. 17. & 25.* pellationis; quia qui semel didicit testi- *eod.* ficata, facile posset super iisdem vel contrariis articulis falsos testes subornare. Super aliis vero articulis nihil prohibet, alios testes producere, non facta ulteriori testimonum productione.